

azis ar sawu energisko seju. Nobraujot jaunusbuhwetai leelai tautas stolai garam nonahk pēe garas loka eklas ar usbuhwī weenā galā. Uslahpjot otrā stahwā zekotaju sagaida direktors un eewed sawā dīshwokli, kūsčch paštahw no diwām išlabam, pēhž paradigmā peemihligi un ruhypigi usloptām.

Rund ari jaunāvās, bet masak lā jaunelsti. Pa pahrspreeschanas laiku muhsu zelotajs apflata kuršu telpas. Sahle pehz direktora isteituma 15 arschinu gara, 12 arschinu plata un 8 arschinu augsta. Seinas ir weenlahrschas, basku, greesti ar welweteem stuhreem un malam, apsistām ar laketām plankam. Pee weenas feenas atrodas Keisara Majestātu portrejas, pee otrs eewehrojamu Somu, Snelmana, Signeusa un zitu, lā ari Topelnsu un Danu mahzitaja Grundīwiga, augstalo tautas kuršu radītaja, bistes. Pee pahrejām feenam atrodas labi išgatavotas geografijas kartei. Gandrihs wisi kurſisti — Somu semneelu behrni, pamasa, pa leelakai daļai pleziga stahva īaudis. Abi dzismumi gehrbuschees pilſehtneeli apgehrbōs, jo tautislee apgehrbi Somijs tagad iſſuduschi. Sew par leelu brihnumu, muhsu zelotajs atrod kurſstu starpā ari fawu wedeju un dabun finat, lā pee kurseem naw nefahbu aplālpotaju, wifus mahjas darbus iſdara kurſisti paschi. Pahrspreedumi pa tam nobeiguschees. Pee wineem peedalījās ari direktora feewa un weens skolotajs. Jautajums teik līkts uſ ifschlēshamu (ar pazelsčanos no sehdeleem). Leelala dala peelricht preesklikumam eweetot nespēhneekus semneelu

mahjās. Bebz tam wifz pazelas un nodseed itin glihti
lahdu dseefmu.

Scho lursu ideja ir nemta no Danijas, kur vien tehos bija N. Grundtwigs, "seemeelu praweets", mahjītājs. No Danijas s̄hee lursi pamasam t̄spatlījās pa vīseem Stādinātījas seemeleem, pahrgāhja us Íslandi un Amerikas Dānu kolonijām.

Wissahrigi augstakademij kurseem ir tas pats pamats
la wehlak zehluschamees „universitatis isglitibas isplati-

gadā un us scho wasaru kāse bija tulšča. Vēl direktors
nesauļeja duhschu, winsch bija stipri pahlezzinats, la tautas
kāse ispalīhdēs un neatstahs labo leetu. Kā apdrošinā-
jums rīssatamās arī tas, la Helsingforšas universitātes stu-
denti, kuri no ta apgabala, kuršem 1894. gadā sagābdaja
2000 un 1893. gadā 4000 marlu. Kursus pahivalda
komiteja, kura sastāhw pa dālat iš augščā mineteem dar-
boneem, pa dākai no weetejā mahjītaja, weena semineela
un direktora (ex officio).

Pehz jaujas programas Somu turži atrobas widū starp Danu kurseem, kurds, pehz Grundtiga nolehmuma, ne-mahza sinatnes praktiski dīshive išvest, un Sweedru kurseem, kurds pa galvenai datai pēlopj praktiskus mehklus. Šī gada programma bija feloschā: basnizas wehsture, tījibas mahziba, rakstischana pehz vīteschanas, laisschana un laftā atstahstischana, domu rāsti, Somu literatūras wehsture, cepastīschanas ar Kalewalu, dzejas mahziba, dzejneezibas if-staidrojumi, wehribas peegreeschana dzejisleem daikumeem, Somu literatūras rāschojumu laisschana, wispahreja wehsture, aritmetika (lihds ar algebrais fahlumi), botanika, wispahreja un laukfaimneeziska īmija, fisika, slimeschana, geografija, dseedašchana, roldarbu mahziba, wingroeschana, grahmatweschana, daschas finas par leetderigu un wezelibas finā derigu mahju un zītu ebsu būbwi. Sihmeschanu mahzot mahza atti weenlahrschā welta (bez instrumenteem) semes mehrneezibu. Grahmatweschana mahza weenlahrscho, lura pez tagadejās naudas faimneezibas nepegeeschama satram semneelam. Jaunavas mahzas aust un schuht.

Kurſu laiſs ir 6 mehneschi, no 1. novembra lībds 1. maijam (jaunda ūla). Saprotams, ka tālīk ihsā laiķa kurfisteem nevar pāsneegt deesin labdas dīķas mahzības. Vēžs ta kurſi nebūt nedienas. Winu galwendis noluhts ir wišpārīga zīmwela attīstība, kuru wini ūsneeds ar ūrunam, strīdīiem, laikšanu un pāhrīspredumiem. Tadei ari te pamata ūlums ir — pilnīga bīkhviba: ja grībi — apmelle kurſus, ja ne — palez mahjā waj ari atīstīti winus kura latēi laiķa. Vēl wiš apmelle lahtīgi kurſus. Tā ūho kurſu diņu gadu pastahveschanas laiķa nav ne-weenis atrahwees, nedē ari no kurfīem bes laiķa prōm gahjis. Ari malka par kurſu apmellešchanu ir noslīta, 15 marcas (4 rubli 70 kāp.) par wišu kurſu. Nabadsigi kurfīsti teel atīwabinati no malkas. Muhsu kurfīs winu ūhogad ap weenu tīsčdatu. Ģestahschands elšamenu nav, kaut gan ēwehlanis pabeigti angstakso tautas ūloki (t. i. pīnumahzības ūloki ar noteiku, deesīgu plāšķi kurſu, kuru pāhrīaugā waldbības inspelzīja). Tagad tas vēl ne-eespehjams, jo

un las wehl interesantak, la ta notila us leisatistis waras iniziatiivi un winas laba. Tagad waldochais milados (leisars) Muzugitos un winam padewigee padoma deweji itin pareisti nojehds, la milado juridisk neaprobeschotu wara faistita ar wina personigo titumislo atbildibu pret semi, un la wina padoma deweji un pawehlu ispilditajt naw ne par lo atbildigi tautai, la stingras walss lahtibas pastahwigu organu truhkums, kuri saweenotu milado ar tautu, lopu ar milado padomu deweju un ispilditaju faltislo neatbilsdibu pret semi, wiwu galwenato waras saweenoja mineto padoma deweju un ispilditaju rokas, tanta turpretim un milados atrodas pateefas atlaribba no wineem. Milado waras pateefas besspehribas eemeslis atrodas winas juridisk neaprobeschotan. Milados tila tureis partil neaprobeschotu un svehtu, la winu neweens weenlahs mirstigs pat redset nedrihkssteja un schis apstahllis ihpaschi nodereja tahdam parahdibam, li dsmntu pawaldoru attihstchanai. Milado padoma deweji nojehds la naw nefahda zita lihdsella ispestit milado no daschadu pawaldoru pateefas wehdsibas, la bodot walstei stingru silumislu lahtibu un waldibu un milado tuwinot taisni tautai.

Pehz 3. janvara 1868. gada rewoluzijas, kurā tika
gahsti libdīschinejee wišwarenee paavaldoni, tika nolemts, la
isflausamas wiſu eewehrojamo lauschu un eestlauschu do-
mas par nahtlamo waldbas lahtribu. 6. aprili 1868. gadā
notika ūchi sapulze un tanī svehtswinigā svehresta formā
tika pasinoti milado jaunās waldbas galvenašee pamati.
Pehz scheem pamata līkumeem milados prasis tautas balī
wiſos swarigalos walsts pāsahkumos; waldbas un tauta
rihlofes pehz ūvstarpejas weenoschanas; živila un īra
pārwaldbas us preelschu netils schķirtas; agralo sailu
nezinīlīsetas eeraschas tīls atzeltas; bespartejibai un taisni-
bai jaſkuhst par pamateem. Sinatnei un isglītibai ja-ap-
droshina walsts. Šis ir tas milado svehrests, us tura
pamata wehlaki Japani til zeeti pastahweja, us tautas aſ-
stahwju eewehchanu.

Pirmai lailā nobereja par tautas intereschu aisslabījēm walīs ewehrojamo augsti bīsimuscho vihru (notabelu) sapulze. Tā tila diivreis sasaulta Jedd, 1869. gada pāvafāri un 1870. gada wasārā, bet išrahdijs par tāt atpakaļrah-puligu un nespēhīgu, tā schis pirmais mehginajums ar tautas labītās aisslabījēm us vreieschū wains neatlabrītojās.

Lahals milado folis bija, la winsch atstabja liotas atpalakrabpuu gaifu un pahrzehla residenzi us Jedo. Par eemeeslu fchim nodereja Oluba eevehrojamais ralits, kuea bija peerahdiis la leisaram ja-atstabji eslehgfschandas un iastabjas salara ar voschu tautu. 1868. oodata novembri

mikados pirmo reisu bija Iedō, kura no ta laila sahlot faultees par Tolio, „Austruma residenzi“. 18. aprīlī 1869. gādā wiņš galīgi atstāja agrāko galwas pilsehtu. Par valdi- bas uстuras veetu no ta laila sahlot bija Tolio.

Društu agrakti tika spērtis solis, kuram bija visai sva-
riga nosīmē: valdītākā līnija no labā pārāk te-
pē efolijs atdot savas jemes, milādo
5. maja 1869. gada iissudināja ēwehrojamalo knābu rakstu.
turā teik peerahdīta varas veenoschanas vajadzība un jaun-
luku eedīshwotāju nodoklu nemschana teik nodota milāda
pārīsīnai. Ēwehrojamakeem knāseem drihs ūloja ziti
Bahrīs neezīgalos, kuri nepeveenojās pēc šīs sola, nema-
wairīs neprāsīja. Nā pirmā azu usmeteena isleelas, ko
mums šeit ir varīshanas ar lihds schim wehsture nedzī-
detu augstārdīgu aksajīshanas no sawām teesībam: pro-
tams dascheem izmīstoschā feodalisma representanteem sem
vispahreju juhtu pazelschanas eespaida nebija arī sveš-
tamlihdīgi augstāki dzenuki; bet vispahri schis aksajīshcha-
nas leejīma ne tik dauds no paschusupureschanas, zil nu
leellungu pilnīgas besspēzības: viņus šeit vadīja pa-
visam jūts noluhts, proti eeguht is jaunās latītības, lura

gribot negribot bija japabodas, fewim pebz eespehjas daud labuma, un newar fazit, la tee buhtu sawds rehlinde maldijuscheek. Bet la mehs ari neluhkotos us scho Japanas leelungu atfazischanas eemeslu, walsis likumisla siad schi atfazischanas fewischli ewehrojama, jo ta nodibino Japanas walsis weenibas attifazischanas wehsture jaunu laifmetu, lad behsas agrala patrimoniala walsis un fahlä walsis ar weenu angstalo waru. Waldiba, peenemdam no leelungeem atfazischanos no wimu patrimonialam tee fibam, tuhlin nebuht neisdatija us reisut leelas pahrgrossibas weeteja pahrvaldischana: tas pats leelslungs, las ag rali teesaja, pahrvaldija, uslila nodoltus us sawu patrimo nialo teesibu pamata, tagad to paschu darija la leelsar weetneets. Walsis likumisla siad tatschu bija leelisla no fibme tam apstahlim, la leelslungs tagad teesaja, pahrvaldija un uslila nodoltus newis sawa pascha wahreda het no walsis wukes.

Wezo formu nesadereschana ar jauno saturu tomebija til leela, ta nekahdi newareja istilt tahtatus folu walstis nolahrtoschana nespehrutschi. Vija redsams, ta wasshi intereses newareja apmeerinatees ar schahdu nejauschi, n seodaku laileem mantoto walstis eedalischanu, tamdeht pin mais waldbibas solis pehz seodalo waldbiu padoschandai zentralai warai pastahweja eelschi tam, ta libdsschinejd transistes pahrwehrtia teesshi no Leisarislas waldbibas pahrwaldamoss angaholag 29 greciak sferachis mifai Leisarisla

(ihfais) ufas: Inafistes teef isnihzinatas, winu weetā seme cedalamä apgabalds, turus pahervalda feisara cezekamt gubernatori.

Feobalda valdība tāhdejadi nobeidsās 1871. gadā, un tā arī bija tik novejojušes un ieprievušie, ka newareja ne runas buht no agrakās laiktības atgriezshādas. Japāni droši sēloja jaunajai kulturas lūstībai un newar iesslaidrot šo ahtro vīsu Valar-Eiropas kulturformu pēnemšanai, tā weenigu palaskehmoshanoši: tā kluva par ne-atleelamu wajadību pehz tam, kad vīss wezais bija sagāstis un labus fāhi wežā drupam wajadīja uželt lant lo jaunu. Par to, tā reformas wajadīgas, neweens nestrihdejās: domu starpība pastāvēja tik eelsā tam, kāt tāku šim reformam jaect. Teikt, tā Japānas līttent fāhi reformu lūstībā wadija genīji, kuri prata eepreelsh paredzēt vīsus notilumus un wādit walsti lahrēti us slaidru sinamu mehīki, buhtu par dauds pahdrošchi: drihsaki tos aizrahwa līhdīti notilumi, nēla tee pehdejos wadija; bet par to atrādās peeteekoschi dauds apdahwinatu lauschu, kuri neluhlojotees us daschām maldibam tomehr paspehja turetees vīrs uhdens un leelātā wāj masakā mehra pahreslatit leetu gahjeenu fāhi straujā laikmeta un tāhdejadi tām dot sinamu virseenu. Japānas lītten, neluhlojotees us vīsa fāhi laikmeta straujumu, pa galwenakai dālai atrādās tomehr šo paschū lauschu rokās.

Wuhs aīswestu par tahlu; ja gribetum felot wijsos
sahlumās Japanas eelschejas politicas attihstibai. Tamdekt
eewe hrofim tilai galvenakos konstituūjas attihstibas brih-
schus. Iau paschā jaunās waldbibas sahlumā jauna pa-audse
sapnoja par „waldbischau fasslānā ar tautas balsi“, par
tautas aīsstahweem un tautas teesibam. 1868. gadā mitado
swehētēs dēva, laut gan nenoteikta formā, us to zeribas.
Eitopas idejas iisplatījās jo ahtei starp semaleiem
muiscneekiem. Iau 17. janvarī 1874. gadā daschi
wispahri pasihstānti wihi eesneedsa walbis padomei lu-
guma ralstu, lai eewed parlamentu. Scho ideju ahtra iis-
platīschandas nāv til brihnischkīga, kā ta waretu israhdi-
tees us pirmo azumiilli. Protams, ka tagad wijsa-
chi seklira gribēja peedalitees pee leetas wescha-
nas, bet tā ka amatu wiſeem nepeetila, tad no-
dibinājās eewe hrojams daudsums kauschu, kuri sahla-
sapnot par „waldbischau fasslānā ar tautas balsi“, zau-
to teem kūhtu wāka zelsch us godu un bagatibu; bet sem-
schis „tautas balsi“ toreis saprata tilai semako muiscneelu
balsi, kuri weenigi toreis ari aīsstahweja tik to iisgehluščes
laifralstī, par weenlahescho tautu toreis neweens ir nedo-
moiz.

Kubanas apgabalū peemellejīs breesmīgs krusas ne-
gaiss un wehtra. Krušas graudi bijuschi salusfuschi leelobs
ledus gabalobs — duhres leelumā un no gaifa semē kris-
dami ihpaschi Djatkowas stazijas aplahtne iipostitjuschi
drūwas un nošuschi dauds mescha un mahju kustomus.
Dauds zīlwelus krusas graudi tā sadaušuschi, ta tee gutot
slimi. Wehtra mahjam nozehluſe juntus un aplausfusje
meschus.

No Odesas. Uf kreevu kugneesibas fabeedribas twaikona „Nachiniowa“ pehz „Odesas avises“ finam nesen zelā no Allesandrijas uf Odesu starp kristigeem un mohamedaneem notilusī pluhschanas. Pa twaikona peelahde-schanas laiku diivi mohamedani ar lahdū kristigo sanahza naidā. Kad kristigajam weens no twaikona matroscheem nahza palihgā, ilda iisvehtīas ihwā jīhnā. Uf abu mohamedanu kleedseeneem uf twaikona tuhlin fabrusa lahdī 80 laiwi brauzeji un taisjīas usbrukt twaikona personalam. Schai kritislaļā azumirlii twaikona kapteins, kuresh sawu gara moschibū nebija saudejis, līta ijszelt enkurus un atsch-garnisli pilnā spārā brault no ostas laukā. Tagad laiwi brauzeji steidsas, uf laiwan un panehma lihdsi ari sawus abus tizibas brahlus. Kuga personals bija glahbts.

No Bobrowas (Woroneschais gub.) fino awisei „Don“, la Karlowas-Balaschowas dselsszeta manigais maschinists attradis faradu lihdselli, ka tilt pee swaigas lopatas. Karlowas-Balaschowas dselsszefch eet pahri dauerseem zeleem, kuri wed us plawam, sur ganas aplahrtues semneelu lopu pulli. Lopus dsenot us ganibam u. t. t. newarot gluschi nowehrst, la tee ne-useetu us dselsszeta linijas. Bet tilihds nu azigais maschinists to pamanot, tad tas brauzot spehji lopeem wirsu. Sabrauktos lopus konduktori brahligi isdalot sawâ starpa. Lopu ihpaschneekem jaturot mite un meerigi janoskatees, ka to ihpaschumu ziti it omuligi isdala, jo ja tee usdroschinatos ko vihlslet, tad teem par lopu uslaischann us dselsszeta linijas leelot samalskat 25 rbf. žoda naudas.

No Batumas finas, la finantschu ministrijas revidenti Pusino un Latkins rewidejot slaheda traulu fabrikas, atraduschi 500,000 pudus ahrsemju slaheda, kuras bijis bes muitas eeschmugulets Kreewijā. Leelaka kontrbandas dala atrasta Rothsilda fabrikā.

Nowotscherkaska svehtdeen, 11. augustā, ap
pultsten 4 rihtā, hofrata Tschernojarowa, bijusčā Nowo-
tscherkaskas klasisskas gimnastikas usrauga dehls, zetu mini-
strijas instituta studentis, fabdas sadurschanās deht familijā,
mehginaja nonahwet fawu tehwu un ta wedeflu. „Priasow.
kr.“ ūno, ta katastrofas upuri wehl esot dīshwi. 76 gadus
wezais Tschernojarows, ne-einehrojot gruhto eewainojumu,
esot gluschi mundrs. Winam lode palikuši kruhtis. Tur-
preti wedeflas stahwollis esot nopeetns: winai weena lode
esot roļu, otra eelfchās; tresčā un zeturta lode nepadari-
juscas nelahdas bīhstamas bruhžes, — nosframbajuscas
tikai roļu.

Merwā drudfis fazehlis seelislas issbailes. Telingi
mirst simteem. Kureem lihdselti, tee atslahj Merwā un
dodas projam us tahdām weetam, kur gaiss wehl tħix
drudjscha mikrobeam. (Perevodtch.)

(Berewodtsch.)

No Rigas.

Latweeschu etnografskà ijslahde

IV.

Sekodami sihmejumeem un slateem esam nonahkuschi tahkāt b u h w e s n o d a k ā , tur redsam wisadus planus un fotografijas no Latweeschu mahjam un dīshwojamāmā ehlam tagadnē un senatnē un dauds un daschadus ehlu mudulūs. Dabigā leelumā un pilnigā nōkahrtojumā Latweeschu buhwes redsamas trijas wehsturigajās ehłas, lihds ar wiświſadeem fehtu paraugeem un wezo windas atu. Kursem neeku senā i st a b a zelta no neaptehsteem preedes waj egles balleem, laħdu defmit wainagu augstumā. Valku starpas preebahħtas ar fuhnam, lai aufsums un wehjsch nespeestos istabā. Lubu jumts taisnām gehwelem, kuras bes laħdeem iſgħesnojumeem. Spahru apakħsgalds

lihlas salnes, kas labi noder par atbalstu lubstahjam jeb
balkim ar rent. Ehtas eelscheene sadalas trijas datas.
Pa pa-augsto fleegsti eenahlam preelschnamā bes greesteem,
te usglabajas daschadi falmeezibas rihli, là flapji, lahdes
u. t. t., no scheeenes weenas durvis taisni pretim wed
waj nu us augku dahrzu, waj us schagaru streiki, pa tre-
pem war uskahpt us behninem, tur glabajas daschadi rihli,
kas naw wisai beeschi leetojami. Pa labi roki teekam pa
durwim telpā bes greesteem un bes krahfsns, te tadeht mahju
laudis waretu tilai usturetees wasaras laikā. Daschās
weetās scho telpu mehds fault par „ehku“, winas widū at-
ronas bedre, par kuru karajas pawahrda fahrschi. Katrā
pusē schauri lodstai, aisschaujami ar dehku galdu. Dibinā
dsirmus, senak latrā mahjā nepeezeeschama eetaise, tagad
iop leetota tilai retās weetās un leelā wajadsibas brihdi.
Preelschnamā pa labi roki pee durwim peestiprinats seno
Latweeschu „barometrs“. Mitrā laikā sars leezas us semi,
saufā pazelas us augschu un pehz tam tad wehroja, lahds
buhs nahloschās deenās laiks. Paschā istabā vtrā pusē it
leela krahfsns, kas eenem no winas plaschuma leelalo daku

un zelta us halkeem, lai siltums ilgaki turetos. Tika
weenam no 4 lodzineem ir silla ruhts, pahrejee aisschau-
jami ar sola galdeem. Bes tam te eeweetota figurini
grupa, kura israhda daschabus mahjas darbus rudenti
seemā.

Kautschu ari schahds mittellis neastahj eepreezino schu
bildi un nesaeetas ari ar weselibus aiffardsibas prafijumeem,
tas tomehr naw tik druhms la Wid sem neeku fenc
i staba. Ihsienibâ jau ta ir rija, platu salmu jumtu be
gehwelem. Pa fulamo laiku pats faimneeks dsihwo blakus
fambaris, kutsch dabun filtumu no rijas krahns dibina un
kuream diwi masi stilla lodsini, rijas vrids sahnbs atrona
tumschbs dsihnu fambaris. Rijâ isskahditas faimneezibas
leetas peemehrotas ta laila apstahkleem lad dsihwoja rijâ
Klonâ isskahdita kuhleju grupa, fastahwoscha no 4 figurinan
un pee durwim wehtitajs, kutsch krata feetu. Peejumé linu
mihlsitajss un linu fulsitajss.

Dſihwes wajadſibam peemehrta gaifmas un ehrtibaſ ſinā jau ir jaunlaiku dſihwo ja mā ehlā, jebschuari ta, kā jau katalogā fazis, ir tikai turiga ſaimneelamitellis. Baur glahſchu werandu ee-ejam apgaifmota preelfchnamā, pa kreift roki durwiſ us ſaimneelu galu, polabi us falpu. Šaimneelam: leela iſtaba ar 4 gaischeen, lygeem un peeteeloschām mehbelem, blakus tai chdama un gulama iſtaba. Baur chdama iſtabu eeteel tehki, no kura eet trepes us behnimeem. Sche 3 iſtabas, abds galobs un preelfchpusē. Galā pa kreift dſihwo falpones, pahrejās wanu ſaimneela zeemini waj wina pеaugufſhee behrni. Po otrām trepem preelfchnamā atkal nolahvjet eet durwiſ po kreift us ſaimneelu wezaku dſihwolli, diwām masakām iſtabinam, tām blakus leela lauschu iſtaba, kura iſtahdita fendahſeneelu grupa, fastahwosha no 19 figurinam. Schinttel pās wehl iſtahditi Latweeschu mahruhpneegibas preelfchmeti, original-ehdeeni pīkuſ, kamſ, puhtelis un wezo tumſcho laiku melnā pelawmaiste. — Tāhlač paſcha ſanala malā redsam wezo Latweeschu pītīmu.

Bischofspibas novakā redsam us tam atteesos
schoß literaturu un daschadus rihlus un stropus, kā Dvihai
strops, Dathes, Andrijaschewa, Dobana, Alberti lapu stropi
wasfu lausejamais aparats, mahtes frahtini, speetu kurwi
un bischu ehdinamee trauzini. Kā wehsturiga peemina ee
wehrojams Dr. A. Bielenstein a nosuhittais „dseiniš“
ar ko fence drawneek viluschees loka pehz medus. — Ko
ari seuds laikos Baltijā bijusi fastopama kupla drawa, tū
leezina, ka wežos rastiks loti beeschi minets waslis kā mak
faschanas lihdsellis un soda nauda. To leezina ari n
medus pagatawotais fentschu meestinsch un medus nosihim
Latweeschu tautas medizīnā. Bil leela wehrtiba drawan
bijusi seno Latweeschu azis, rahda, kā katalogā fazits, lahd
wehsturigs notifikums 1212. gadā. Autines Latweeschti fu
dsas pee Rīgas biskapa Alberta, ka Behsu bruneeli teem
no nehmuschi drūwas un dra w a s. Taisnibas nedabuju
schī tee sadumpojas un ahtakl neaprima, lamehr Behsu
bruneeli teem neatdewa drawas. — Senee Latweesch
bites tomehr nav lopuschi, wini tilai nowehrojuschi, lu
tās meichōs loka dabumōs eemetuschās, rāhpuschees tad a
sawu dseini slāht un isnehmuschi medu. Wehlakt tee ga
ari bites eeklehruschi un weduschi us mahjam. Tāhda ween
fahrscha drawneebiba warejuši ari tilai tifilgam pastahwet
lamehr misur bijis deesgan meschu un plawu, tifilhds te
isslausti, ari bischlopiba panikhū. 1867. g. dibinajusees
Jelgawā pirmā bischlopibas beedriba, tas strahbadama u
finatništem pamateem un pehz jaunlaiku prāfjumē
mehginajusi atlal pazelt bischlopibu. Bet winas pirmā
spariba wehslak mitejusees un ilgu laiku drawa pa wezan
palilusī puslīhds nowahriā. Jauna rošiba radusees a
dewinadesmito gadu, waitakām bischlopibas beedribam dib
notees, kuru schimbrihscham ir 10. Wini lozelli neween
tschakli rastia laitralstōs, tas atteesas us scho arodu, be
ari farishlo praktislus bischlopibas kurkus. Pirmo foli scha
fīna spehru Lestenes bischlopibas beedriba un jitas wina
selojuschas. Behdejōs trihs gaddis kurfi natureti ar labēen
panahkumeem, jo dascheem teem bijis waitak par 80 dalib
neku.

Jo bagata isslahditeem preelschmeteem ir swejne
zibas nodaka, jo ar sveju jau ari Latveeschi leelamehrā nodarbojas. Gan tagad manams, ta siwis stiprmasinajusjchās, it ihpaschi masakās upēs, daschās ari nesenā leela wehschu daudsuma wehl tagad tilai atleekas Gewehrojamakās siwis, kurās upēs ker, ir laschi, wimbafutini (nehgi) un suschi. Starp juhreas siwim buhtu minamas butes jeb plekstes, renges un brehlinas. Bebz statisstiskām siinam, ta katalogā fazits, Widsemē ween gadā no ker siwis par laždu miljoni rubli. Kursemē gan natātahdas siwju bagatas upes ta Daugava, bet toteku wixa atkal plāschala juhreas sveja, ta ta ari tur nokerto siwju wehrtiba nebuhs masaka. Latveeschu sveja dalama trijās nodakās: masupju- un esaru, Daugawas un juhreas svejā. Masupju un esaru sveju peelop wairak aiz patišchanas nelā ar pelnas noluhsleem. Tilai Leelupes lejas gala apdzīhwotaji, ta fauktee „upeneeli“ eeslata sveju semlopibat blakus ta pelnas awotu. Kas atteezas iſ ſcho nodalu, tā te isslahditi ſchahdi rihli: rihschus, daschadi wenteri, siwju duramee, wehschu lefes, bužis un leelee tihli „tihna“

un „bradinsch.“ Täpat ari starp zitu redsama laiwas ieb lahturs, ko eesprausch laiwas galä, kad svejneeli isbrauz naltis siwis durt. No Daugawas siwejas redsamas daschadas matschleres, tihsli, kefesles, wenteri, metamee u. t. t., ari igwahts, kura glabä nokertas siwis. Juheas siwejas rihtus isslahdijuschi J. Lonsfelds un J. Leepinsch no Engures apgabala, wisadus tihslus un siwejas shkafus peed erumus la: wirbi, wabas, sunaki, rinkis, flosinti, valbinsch, galbinsch, tscharpals u. t. t. Tahfat buhru minami: tihsli buhdas muduls, zepta muduls siwju schahweschanaat, wehzis, kur svejneeli eeleet brokast, daschadas laiwas un juheas siweja muduli tehlota no A. Ormana (par ko plachatt „M. W.“ Literaristla Peelilumä) — tad wehl baltu un filipperi plostis Daugava.

Istlahdita ari lahma svejneelu grupa, fastahwocha no
5 figurinam. 1. *Wihreets Engurneeku us-
walla*, well ar lola jostu tihlu. 2. *Seeweete no-
Engures*, us bluka sehededama labâ rokâ tura adatu,
ar kreiso nobraula us luhla uswehrtâ renges. 3. *Tihlla
meschgitais no Ruzawas*, weens tihlla gals peestipri-
nats pe ahka, vitu wehl meschgi. 4. un 5. *Lihbeets
un Lihbeete no Dundagas*, tihri un sahla siwis. —
No senak bagatas un tahki isplatiitas Lihbeeschu tantas
wehl tilai masa saujina atlikusees Gipnas, Mas-Itbes
un Kollasraga juhemalâ. Teem pascheem te gruhti pah-
tilt, ta la tee beeschi atstahj dsimteni un pelnas ar lugnee-
zibu pahrtiku svefchumâ.

Esam nonahkuschi kugneezibas nodaka, par
luru atronam katalogu schahdu pahrsatu. Iau senatne
Kursemes apdsihwotaji bija Sweedreem un Daneem pa-
sihsami la droscchi juhras brauzejj un bibstami laupitaji.
Ta faulto „Kurschu“ starpa gan buhs bijuschi labi dauds
Lihbeeschu, tomehr naw jaschaubas, la winu leelsala dala
bija Laiweeschu zilts. Kurscheem un Lihbeescheeem pat-
stahwibu saudejot, kugneeziba Kursemes peekrasles wairs
neattihstijas. Gan leelzunga Zehkaba lailos leeli fugi no

Leepajās un Wentspils oīstām brauza pa visām pasaules
juhram, bet pehž mas gadu tāhdas rošības lugineejība
Kursemes juhralā atkal panihka. Gar Rīgas juhras
lihtscha peekrastem gan weenmehr braukaja masali lugischi,
bet ap 1850.—1860. gadeem to bija tikai sahdi 20—30,
tee pafchi zaurmehrā til 40—60 reg. tonnu leelumā. Uz
jaumu rošīgalu dīshvi Latveeschū lugineelus modinaja R. r.
W a l d e m a r s no 1858. g. rakstīdams gan Bahzu, gan
Kreewu laikrakstos par lugineebas swaru. Wina publīat
nepalīka bes felinem. 1867. g. isdēva juhrestolu likumi,
uz kura pamata ari masak mahzītee juhmalneeki spēhja
eguht wajadsigās finaschanas fugu wadischana. 12 Wid-
semes un Kursemes juhras flosas no 1864. g. līhds 1895.
g. apmellejuschi 8224 floseni, no kureem nolikuschi elsa-
menuis 3054; tāhsbraukschanas kapteinu diplomu dabuja
805 personas. Tagad leels pulks Widsemes un Kursemes
juhrestolu audselnū wada fugs pa Balto, Melno un
Raspījas juhru un ari Sibīrijas leelako upju uhdendās. —
Isglihtotee Latveeschū juheneeki, zehluschees pa leelakai
datāi no juhralas apdīshīvotajeem, modinaja pehdejos uz
tāhsbrauksju fugu buhweschānu. Leelaka data no pehdejeem
(50—60) tagad braula pa Atlantijas juhru starp Eiropas
un Waks-Indijas oīstam. Fugu waditaji ir weenigi
Widsemes un Kursemes juhrestolu audselni, Latveeschū,
tāpat ari fuga personals fastahdas gandrīhs weenigi no
Latveeschū juhmalneekiem. 1896. gada 1. janvarī Lat-
veeschēem peedereja pavisam 315 buvu fugu ar 56,949
reg. tonnam, kas gada pahived ap 250—300,000 rubt.
tihras pēnas; uz tugeem bija 1,947 leels personals.
Algās mehnēki dabuja kapteinī 28—30 rbt. un bes tam
wehl 8—10% no tihras pēnas; stuhrmani 27—30 rbt.;
vezalee matroschi 17—20 rbt., jaunalee 14—16 rbt.;
jungmani 11—18 rbt.; botšmani 20—23 rbt., fuga zimer-
mani 20—23 rbt.; puikas 5—7 rbt., pawahlri 8—20 rubku.
Wisu Latveeschū buvu fugu lopwehrtiba istaīsa 2,277,960
rubkus. Rīgas, Wentspils un Leepajās oīstās Latveeschēem
peeder ap 50 bufir- un upes brauzeju twailonu. Pee
Rīgas muitas valdes peerakstīti 23 bufir- un labotaschās
twailonischi, kuru lopwehrtiba no leetpratejeem top peenemta
uz 322,500 rbt.

Isstahdita ir kugneezibas literatura un daschadas reises, bildes un juheras lahtis; jo sevieschiit eewe hrojama Atlandijas juheras lahtis, lihds ar senejām Kursemes kolonijam Tabago salā un Gambijā un barkas Atalantas zeleem, pātureem ta starp 1883—85. gadam sefhas reises braukusi. Leelu leelais daudsums isskahdits ari kugu muduku, starp teem Kursemes lara kugis no leelunga Zehlaba laiteem. Kursemes lara kugis no 1681. gada un tschetti muduku iegatawoti no kugu zimermana A. Drmana. Tee tehlo Latveeschu kugu buhvi 100 gadus atpalak, 50 gadus atpalak, 15 gadus atpalak un tagad. Par scheem muduleem stati turvalas finas „M. W.“ Literarislajā Peelikumā. Kā wehsturiga manta minams lahds wegs osolu enkurs, atrastis juhās pēc Raugureem. —

Nigas pilsehtas teatri nahkofchās deenās israh-
dis felofchās lugās: treshdeen, 4. septembri: „Der Frei-
schütz;“ geturtdeen, 5.: „Renaissance;“ peektdeen, 6.: „Mas-

